

Program zajęć pozalekcyjnych

/światlicowych/

na dziale: moralnie zagrożonych, umyślowo upośledzonych, głuchych, niewidomych, przewlekłe chorych i kalek w r.szkoł. 1955/56 w Państw. Studium Pedagogiki Specjalnej. 56/57.

Całoroczna praca z zajęć pozalekcyjnych obejmie: wykłady, ćwiczenia i zajęcia praktyczne przeprowadzane z dziećmi o różnych upośledzeniach i schorzeniach w tygodniach praktyki.

Cel:

1. Zapoznanie słuchaczy z instrukcjami o zajęciach pozalekcyjnych.
2. Teoretyczne zapoznanie słuchaczy z istotą i zadaniami zajęć pozalekcyjnych w szkolnictwie specjalnym, z organizacją, rodzajami świetlic, formami zajęć pozalekcyjnych i sposobem ich prowadzenia.
3. Dostosowanie typu świetlicy oraz metod pracy oraz dobór materiałów świetlicowych dostosowanych do danego typu upośledzenia.
4. Analiza różnych form i metod prowadzenia zajęć pozalekcyjnych z punktu widzenia odpowiedniości do danego typu upośledzenia.
5. Rozpatrzenie potrzeb danego typu dzieci z punktu widzenia wyboru materiału świetlicowego.
6. Praktyczne opracowywanie niektórych form świetlicowych i przeprowadzania zajęć świetlicowych przez wszystkich słuchaczy z tą kategorią dzieci upośledzonych, z którą będą w przyszłości pracowali i obecnie studiują na danym dziale.
7. Gromadzenie i ocena materiałów potrzebnych do wszystkich form pracy świetlicowej dostępnych dla danego typu upośledzenia.

Liczba godzin: III i IV semestr po 2 godz. Tygodniowo.

Wrzesień

Omówienie ze słuchaczami na wszystkich działach instrukcji i wytycznych o zajęciach pozalekcyjnych Min.Oświaty oraz zastosowanie ich /adaptacja/ do poszczególnych działów szkolnictwa specjalnego i typu upośledzenia. Cele i zadania pracy pozalekcyjnej w szkołach specjalnych.

Październik

Zapoznanie słuchaczy z literaturą dziecięcą i młodzieżową.

Omówienie form organizacyjnych, typów i rodzajów świetlic.
Przeprowadzenie przykładowych /wzorcowych/ zajęć świetlicowych.

Listopad Formy pracy masowej - zajęcia oświatowe i samokształceniowe w świetlicy.

Atrakcyjne formy popularyzowania wiedzy - pogadanki, filmy, wieczory ciekawej nauki, skrzynka pytań i projektów, praca z czasopismem, gazetki świetlicowe, zespoły czytelnicze i kółka przedmiotowe.
Opracowanie konspektów świetlicowych na tydzień praktyki /dobór treści, form i materiałów oraz przygotowanie pomocy świetlicowych/.
Opracowanie przykładowych programów dla zespołów, kółek czytelniczych i samokształceniowych.
Założenie kartotek z opracowanymi formami propagowania czytelnictwa i pracy z książką dla każdego działu.

Grudzień Zajęcia rozrywkowe. Omówienie i dobór odpowiednich gier i zabaw dla poszczególnych typów upośledzeń /gry i zabawy ruchowe, twórcze dydaktyczne, konstrukcyjne, towarzyskie, umysłowe i stolikowe /.
Imprezy rozrywkowe, sport i wychowawczy fizyczne, kółka sportowe na zajęciach pozalekcyjnych /turnieje, igrzyska, wieczornice, świetlice klubowe itp./
Ustalenie tematów i przygotowanie świetlic na tydzień praktyki.
Praktyczne przeprowadzenie ze słuchaczami w każdym dziale odpowiednich gier i zabaw.

Styczeń Wychowanie estetyczne - zajęcia artystyczne /plastyczne i pozaplastyczne/ dostępne dla danego typu upośledzenia.
Formy umuzykalnienia - rytmika tańca, piosenka - zastosowanie.
Inscenizacje, dramatyzacje.
Praktyczne przeświciecie ze słuchaczami inscenizacji piosenek, udratyzowanej baśni lub pantominy.
Przygotowanie atrakcji artystycznych na tydzień praktyki -/np. inscenizacji piosenki "Na marchewki imieniny"/.

Luty Teatr lalek i żywy teatr ^{itak} cieni. Zastosowanie w różnych działach szkolnictwa specjalnego i w organizacji z punktu widzenia reżyserii i scenografii.
Opracowanie jednego widowiska kukiełkowego dla każdego działu.

Marzec

Politechnizacja na zajęciach pozalekcyjnych. Zastosowanie poznanych na zajęciach ręcznych i zabawkarstwie technik w różnych działkach i na różnych poziomach grup dzieci.

Różne formy organizacyjne, świetlice instruktorskie, kółka techniczne, kółka "sprawnych rąk", kółka hodowlane, kółka modelarstwa i pomocy naukowych i inne. Kąciki, prace społecznie użyteczne, indywidualne i kolektywne na zajęciach pozalekcyjnych. Zajęcia porządkowo-gospodarcze, organizacje dziecięce i młodzieżowe /OH. i ZMP/. Na podstawie zdobytych umiejętności opracowanie obchodu "Święta Matki".

Kwiecień

Przegląd różnych form pracy świetlicowej:

Formy masowe: akademie, obchody, koncerty, film i inne.

Formy grupowe: różne formy świetlic ze specjalnym opracowaniem świetlic.

Formy indywidualne: lektura, zajęcia indywidualne.

Dobór materiału i opracowanie montażu-programu części artystycznej na akademię w dniu Święta Pracy.

Maj

Organizacja i metodyka wycieczek w każdym dziale. Zwiedzanie, spacer z określoną tematyką i bez niej.

Kółka krajoznawcze, turystyka, obozownictwo, gry terenowe i sporty wiosną.

Ustalenie tematyki, przygotowanie i przeprowadzenie w tygodniu praktyki świetlic "zielonych".

Korzystanie z placówek wychowania pozaszkolnego: Pałace Młodzieżowe, Domy Kultury, Domy Harcerza, biblioteki i czytelnie dziecięce, stacje doświadczalne, Ogrody Jordanowskie itp.

Czerwiec

Przegląd i suma prac i materiałów świetlicowych.

Uwagi ogólne. W związku z tematyką każdego miesiąca:

- Planowanie prac pozalekcyjnych /roczne, miesięczne, tygodniowe/.
- Prowadzenie kartotek w zakresie każdej z form zajęć pozalekcyjnych dla każdego działu.
- Wykorzystanie na zajęciach pozalekcyjnych wszystkich technik poznanych przez słuchaczy na robotach ręcznych, zabawkarstwie, rysunku i śpiewie.
- Gromadzenie i omawianie bibliografii dotyczącej każdej z form pracy pozalekcyjnej. Przegląd czasopism dziecięcych, młodzieżowych.

- instrukcyjnych i wykorzystanie ich do pracy pozalekcyjnej.
- W każdym miesiącu przygotowanie dla każdego działu świetlic z omawianych form wprawy.

Założenia metodyczne.

Wykładowca "zajęć świetlicowych" w pracy swojej opiera się na wiadomościach i umiejętnościach, które słuchacze zdobyli już w pierwszym roku studiów. Montowanie więc tej pracy realizuje się przez współpracę z całym szeregiem specjalistów:

1. Elementów zajęć lekcyjnych dostarcza metodyk danego działu pracy; tutaj też należy zagadnienie kółek zainteresowań oraz różnych uroczystości i obchodów.
2. Elementów zajęć rozrywkowych uczą specjaliści:
 - a/ zajęć plastycznych, artystycznych i praktycznych,
 - b/ literatury młodzieżowej i czytelnictwa,
 - c/ żywego słowa /recytacje, opowiadania/,
 - d/ teatru,
 - e/ śpiewu i muzyki,
 - f/ gier, zabaw i sportu /usprawnienie fizyczne na niektórych działkach/,
 - g/ organizacje uczniowskie.

Dostosowanie tych elementów odbywa się w ścisłym kontakcie z metodykiem, który interpretuje te zagadnienia w świetle teoretycznych podstaw i założeń danego działu i zespołowo wmontowuje je w całość zagadnień dotyczących wychowania dzieci i młodzieży danego działu szkolnictwa specjalnego.

W celu uściślenia wymienionych powyżej działek i technik rozrywkowych, których opracowania od strony technicznej należy oczekiwać od specjalistów, jako podstawy pracy konstrukcji całościowej zajęć pozaszkolnych, podaje wykaz technik, przyjmując podział podany wyżej z pewnymi skrótami.

A. Dział plastyczno-artystyczny i praktyczny:

- 1/ rysunek dziecka i dla dziecka /zwłaszcza na tablicy/.
- 2/ modelowanie " " " " w glinie wraz z modelowaniem wytworów.
- 3/ wydzieranki, wycinanki, stemplowanie,
- 4/ zagadnienie zabawki /dostosowanie do działu

pracy/.

- a/ wyrób zabawek przez dzieci młodsze i starsze
- b/ wyroby pomocy szkolnych o typie modeli.
- 5/ Wyrób przedmiotów użyteczności praktycznej /przez dzieci starsze/.
- 6/ Elementy szycia, dziewiarstwa, robót ze sznurka, reperacje,
- 7/ introligatorstwo,
- 8/ wyroby z drzewa, metalu, szkła.

B. Książka i żywe słowo:

- 1/ Opowiadanie dziecka i dla dziecka,
- 2/ książka dla dziecka i młodzieży,
- 3/ czytanie głośne i recytacje dziecka i dla dziecka.

C. Spiew i muzyka.

- 1/ Spiew dzieci dla dzieci,
- 2/ muzyka - formy udostępnienia, umuzykalnienie.

D. Teatr.

- 1/ Teatr lalki. Wytwarzanie różnych rodzajów lalek. Gra różnych rodzajów lalek - kukiełka, marionetka, jawałka i inne. Podstawy scenografii; dekoracje, kostiumy, tło muzyczne, światło i inne akcesoria nieplastyczne. Konstruowanie scenki przenośnej. Dostosowywanie tekstów literackich do potrzeb teatralnych lalek. Dobór tekstów literackich do potrzeb danego działu pracy szkolnictwa specjalnego.
- 2/ Teatr żywy. Teatr grany przez dzieci i dla dzieci. Dostosowywanie tekstów. Elementy scenograficzne.
- 3/ Teatr cieni. Konstrukcja ogólna. Dostosowywanie tekstu i scenografia.
- 4/ Teatr improwizowany: z zabawkami /dla małych dzieci "bajki chodzone" i inne formy.

E. Gry i zabawy.

Dostosowanie rodzajów gier i zabaw do potrzeb poszczególnych działów pracy.

F. Ćwiczenia usprawniające fizycznie.

Znajomość elementów dla współdziałania wychowawczego.

Sprawy obchodów, uroczystości oraz kółek zainteresowań winny być opracowywane łącznie z instruktorami działów "B", "C", "D" oraz metodykiem danego działu.